

Anunț

La data de **30 septembrie 2019**, ora **11.00**, în Seminar „Alexandru Dima”, [drd.](#) MAMAIȘCHI D.G. Manuela căs. DROBOTĂ susține, în ședința publică, teza de doctorat cu titlul « **Les prix littéraires français-approche historique, sociologique et littéraire**, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul Filologie.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte:

[Prof. univ. dr. Dorina Lăcrămioara PETRESCU](#), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conducător științific:

[Prof. univ.dr. Marina MUREȘANU](#), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Referenți:

[Prof. univ. dr. Dan DOBRE](#), Universitatea București ;

[Prof. univ. dr. Elena- Brândușa STEICIUC](#), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava;

[Prof. univ. dr. Simona Modreanu](#), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi

CUPRINS

MULȚUMIRI.....	1
CUPRINS.....	2
INTRODUCERE.....	7
I. PRIMA PARTE : PREMIILE LITERARE FRANCEZE- UN FENOMEN POLIVALENT ȘI MANIFESTĂRILE SALE PARTICULARE.....	8
Capitolul 1. Premiile literare franceze- analiză sintetică, metodologie, clasificări.....	15
<i>Premiile literare franceze -analiză sintetică și metodologie .....</i>	<i>15</i>
<i>Premiile literare franceze - repere istorice și clasificare.....</i>	<i>17</i>
Capitolul 2. Dimensiunea sociologică a literaturii.....	35
<i>Teorii ale receptării literare.....</i>	<i>36</i>
<i>Teorii ale receptării literare și socio-literare.....</i>	<i>44</i>
<i>Critica sociologică.....</i>	<i>49</i>
<i>Intertextualitate și sociocritică.....</i>	<i>53</i>
<i>Câmpul literar în contextul premiilor literare.....</i>	<i>56</i>

II. PARTEA A DOUA : PREMIILE LITERARE FRANCEZE –VALOARE, RECUNOAȘTERE, SUCCES LITERAR ȘI PRESIUNE MEDIATICĂ

.....63

Capitolul 3. Relația text literar-mediul social în contextul premiilor literare.....63

Literatura după apariția premiilor literare.....65

Canonul literar.....66

Instituția literară.....69

Valoarea literară 73

Succesul literar și presiunea mediatică.....76

Recunoașterea literară- o nouă polemică socială.....82

Capitolul 4. Scriitorul și cititorul în contextul premiilor literare.....84

Statutul scriitorului în contextul premiilor literare.....85

Publicul cititor și gustul pentru lectură 88

III. PARTEA A TREIA : AUTORUL ÎN CONTEXTUL PREMIILOR LITERARE

.....90

Capitolul 5. Autorul „canonic”- consacrarea prin premii (Gallimard, Grasset și Seuil)

.....91

Patrick Modiano

- *Patrick Modiano- autorul canonic*.....95

- *Patrick Modiano- viață și operă*.....99
- *Patrick Modiano- și Premiul Goncourt*.....101
- *Premiul Nobel pentru Literatură pentru Patrick Modiano*.....103

Jean Rouaud

- *Jean Rouaud- autor de referință* 104
- *Jean Rouaud- viață și operă*.....106
- *„Câmpurile de onoare” și Premiul Goncourt*.....108

Capitolul 6. Cazuri particulare ale premiilor literare.....112

Jean Paul Sartre

- *Jean Paul Sartre – scriitor al existențialismului*.....112
- *Viața și opera lui Jean-Paul Sartre*.....114
- *Premiul Nobel pentru Literatură pentru Jean-Paul Sartre*.....117

Julien Gracq

- *Julien Gracq-scriitor al Istoriei*.....119
- *Viața și opera lui Julien Gracq*.....120
- *„Țărnelor Syrtelor”și refuzul Premiului Goncourt*.....121
- *Receptarea lui Julien Gracq în România*.....126

Romain Gary et Émile Ajar

- *Viața și opera lui Roman Kacew*.....130
- *Cazul Ajar*.....133
- *François-Henri Désérable, în căutarea Domnului Piekielny* 135

Vintilă Horia

- *Vintilă Horia- scriitor al exilului*.....137
- *Receptarea operei lui Vintilă Horia*.....141
- *Receptarea lui Vintilă Horia în România*.....141
- *Receptarea internațională a lui Vintilă Horia*.....146
- *Consacrare și desacralizare literară*.....148
- *Premiul Goncourt pentru „Dumnezeu s-a născut în exil”*.....149
- *Cazul Vintilă Horia*.....151

Capitolul 7. Autori francofoni laureați ai premiilor literare franceze.....154

S. Corinna Bille

- *S. Corinna Bille-portret al scriitoarei elvețiene*.....154
- *Viața și opera scriitoarei S. Corinna Bille*.....155
- *Bursa Goncourt pentru Nuvelă pentru „Domnișoara Sălbatică*.....156
- *Receptarea operei scriitoarei S. Corinna Bille*.....158

François Weyergans.

- *François Weyergans și scriitura contemporană*.....160
- *De la „Franz și François” la „Trei zile cu mama”*.....160
- *François Weyergans și Premiul Goncourt*.....165
- *François Weyergans și Premiul Renaudot*.....166

Amélie Nothomb

- *Amélie Nothomb, scriitoare de best-seller*.....168
- *Viața și opera scriitoarei Amélie Nothomb*.....169
- *Marele Premiul al Academiei Franceze pentru „Stupoare și tremur”*.....171
- *Receptarea scriitoarei Amélie Nothomb în Franța și în străinătate*.....175

CONCLUZII	178
ANEXE	185
<ul style="list-style-type: none"> • Laureați francezi ai Premiului Nobel pentru Literatură • Laureați ai Premiului Goncourt • Laureați ai Premiului Femina • Laureați ai Marelui Premiu al Academiei Franceze • Laureați ai Premiului Renaudot • Laureați ai Premiului Interallié • Laureați ai Premiului Médicis • Laureați ai Premiului Wepler • Mari Premii ale Academiei Franceze • Premiile literare- baze de date de BNF (Biblioteca Națională a Franței) cu peste 220 premii literare franceze (de vizitat site-ul BNF) • <i>Articol : Premiul Goncourt : garanția succesului și a vânzării pentru laureat (analiză literară, sociologică și grafice)</i> • Discursul de receptare a Premiului Nobel de Literatură al lui Patrick Modiano • Discursul de refuzare a Premiului Nobel de Literatură al lui Jean-Paul Sartre • Interviu cu Jean Rouaud 	
BIBLIOGRAFIE	244
SITOGRAFIE	256
INDEX	262

Titlu, rezumat și cuvinte-cheie în limba română

Premiile literare franceze-un studiu istoric, sociologic și literar

Într-un context literar bogat, dominat de influențe media și de interesele schimbătoare ale publicului, găsim Franța pasionată de privilegiile conferite, de distincții și decorații. Nicio altă țară nu poate să se laude cu un număr atât de mare de premii literare și spectacolul literar de toamnă, cu ocazia decernării premiilor, a suscitat mereu interes pentru publicul consumator de carte. Premiile literare marchează o perioadă tumultuoasă în Franța, iar această perioadă de pregătire, de supoziții și la final de confirmare sau dimpotrivă, face parte din specificitatea culturală franceză și impune Franța în peisajul mondial ca națiune literară.

Notorietatea și mediatizarea oferite de premiile literare au calitatea de a multiplica exponențial vânzarea titlului premiat. Decernarea acestora este anuală și poate fi asociată cu o sumă de bani, o bursă sau un obiect de artă. Franța nu este unică în ceea ce privește premiile literare, existând o paletă internațională de premii, cum ar fi Premiul Pulitzer în America, Premiul Goethe în Germania, Premiul Strega în Italia și Premiul Nadal în Spania, dar prin manifestarea specifică și numărul mare de recompense, Franța ocupă un loc important.

Această teză își propune să analizeze impactul premiilor literare franceze asupra literaturii și să stabilească o conexiune între autor, valoare literară, recunoaștere socială, industrializarea literaturii și cititor. Metodele utilizate sunt : analiza diacronică și clasificarea premiilor literare, urmând conceptele ce stau la baza creării premiilor; prezentarea, delimitarea și sintetizarea conceptelor teoretice cheie, care vizează receptarea literară și socio-literară, critica și socio-critica, precum și aplicarea acestor concepte ; observarea și interpretarea statisticilor care vizează conexiunea între premiile literare și vânzarea de carte ; studiul de caz, urmând o clasificare considerată adecvată pentru pertinenta cercetării noastre.

Teza de față este structurată în trei părți mari și șapte capitole. Prima parte se intitulează: *Premiile literare franceze- un fenomen polivalent și manifestările sale particulare* și cuprinde două capitole, primul se intitulează: *Premiile literare franceze- analiză sintetică, metodologie, clasificări* și al doilea: *Dimensiunea sociologică a literaturii*. A doua parte se intitulează:

Premiile literare franceze- valoare, recunoaștere, succes literar și presiune mediatică și cuprinde două capitole în care observăm: *Relația text literar- mediu social în contextul premiilor și Scriitorul și cititorul în contextul premiilor literare*. Și în final, a treia parte cuprinde aspectul practic al cercetării noastre și se intitulează: *Autorul în fața premiilor literare*. Această parte cuprinde trei capitole unde analizăm: *Autorul canonic- consacrarea prin premii (Gallimard, Grasset et Seuil)*, *Cazuri particulare ale premiilor literare* și *Autori francofoni laureați ai premiilor literare franceze*.

Corpusul include opere literare ale scriitorilor Patrick Modiano, *Strada dughenelor întunecoase*, Jean Rouaud, *Pe câmpurile de onoare*, Julien Gracq, *Țărnelor Syrtelor*, Romain Gary, *Rădăcinele cerului*, Émile Ajar, *Ai toată viața înainte*, Vintilă Horia, *Dumnezeu s-a născut în exil*, Corinna Bille, *Domnișoara sălbatică*, François Weyergans, *Franz și François*, *La démente du Boxeur / Demența luptătorului și Trei zile cu mama* și Amélie Nothomb, *Stupoare și tremur*.

Firul conducător al acestei teze creează necesitatea de a avea un parcurs bine stabilit, de a alege o perspectivă adecvată, de a opera cu concepte bine definite pentru a nu cauza confuzii, având în vedere multitudinea elementelor difuze ce pot interfera. Scopul nostru este acela de a ne detașa de ideile preconceptuate referitoare la recunoașterea literară și de a oferi o perspectivă obiectivă și avizată.

Un subiect destul de sensibil, în contextul premiilor literare, este problematica valorii literare. Din cauza inflației premiilor, tendința generală nu mai este de a asocia valoarea literară cu recompensa literară, ceea ce nu este greșit, dar există cazuri când valoarea literară este asociată cu premiul literar, ceea ce suscită polemici în privința acestei asocieri. Analizând mai în detaliu situația, remarcăm faptul că există instabilități ce vizează uneori membrii juriului, situația politică sau statutul economic. Câteva cazuri particulare vor fi exemplificate pe parcurs pentru a ilustra impactul premiilor.

Inflația premiilor solid argumentată de pasiunea pentru lectură și necesitatea de a recompensa valoarea, bulversează contextul literar, adăugând o perspectivă mai orientată către creația literară. Imaginea autorității intelectuale și morale a autorului se vede inclusă într-un

spectacol mediatic de amploare, un academism bine proclamat care transformă identitatea, odinioară mitică, a creatorului artistic.

Câteva întrebări încep să ne bulverseze: În ce măsură suntem influențați de banderola roșie când apreciem valoarea unui autor sau a operei sale? Premiile literare sunt acordate din raționamente exclusiv literare? Acest spectacol literar de toamnă, atât de specific franțuzesc, are puterea de a modela o societate întreagă? În căutarea răspunsurilor la aceste întrebări, trebuie să luăm în considerare caracteristicile care influențează și înscriu opera literară și în mod implicit autorul, în câmpul literar și în procesul de consacrare literară, urmărind rapoartele autorului cu instituțiile literare și cu publicul consumator de carte.

În prima parte, ne-am propus o abordare diacronică și analitică a premiilor literare, oferind în același timp o clasificare a premiilor, în funcție de rațiunile ce se găsesc în spatele premiilor și în comparație cu premiul suedez, considerat cel mai reputat în lumea literară, premiul Nobel pentru literatură, situează demersul nostru și suscită interesul cu privire la aprecierea literară și la mecanismul de recunoaștere literară. Amploarea și polisemia fenomenului se prezintă într-o manieră exhaustivă, până la punctul în care un demers calitativ, raportat la cercetarea cantitativă, este bulversat, dar urmărind parcursul logic al înșiruirii implicațiilor și luând în considerare elementele considerate difuze, cercetarea noastră își păstrează aspectul obiectiv.

Premiile literare sub formă academică datează din 1903, când a apărut Premiul Goncourt, urmat apoi de celelalte premii în anii următori, dar, în trecut, au existat și alte tipuri de recompense literare atribuite autorilor, ca de exemplu premiile Academiei Franceze sau cele de comemorare, care funcționau ca o donație atribuită de către o persoană ce dispunea de bani și avea bunăvoința de a oferi o sumă de bani pentru munca unui anumit scriitor. Aceste premii nu suscitau nici pe departe interesul actual asociat premiilor și maniera atribuirii era confidențială. Dar multiplele contestări ale premiilor literare existente au favorizat apariția altor premii și istoria poartă amprenta idealului comun-de a recompensa valoarea literară.

Alături de marile premii literare, deja cunoscute în Franța și nu numai, există și multe alte premii, care nu sunt la fel de prezente în media, care au un caracter tematic sau local, premii apărute în urma influenței culturale în masă și a industriei culturale sau care sunt acordate de

profioniști ai cărților, ce au în vedere mai degrabă opinia publică și care par să se opună, într-o anumită măsură premiilor instituționalizate, prin specificul lor.

Premiile cu jurii schimbătoare, create de profesioniști ai cărților, suscită mult interes. Dacă în cazul premiilor celebre există academii și instituții care le asigură grație prestigiului, calitatea alegerilor, în cazul premiilor acordate de librari, piața însăși e recunoscută ca instanță de legitimare. E o nouă tendință care se dezvoltă și pare să câștige teren în industria literară.

Pentru a avea o viziune mai amplă în privința premiilor literare, trebuie să luăm în considerare și Premiul Nobel pentru Literatură suedez. Din 1901, mai mulți scriitori francezi au fost recompensați cu această distincție. Iată cei 15 scriitori ce au avut onoarea de a fi laureați ai Premiului Nobel : Sully Prudhomme, în 1901, Frédéric Mistral, în 1904, Romain Rolland, în 1915, Anatole France, în 1921, Henri Bergson, în 1927, Roger Martin du Gard, în 1937, André Gide, în 1947, François Mauriac, în 1952, Albert Camus, în 1957, Saint-John Perse, în 1960, Jean-Paul Sartre, în 1964 și a refuzat premiul, Claude Simon, în 1985, Gao Xingjian, în 2000, Jean-Marie Le Clézio, în 2008 și Patrick Modiano, în 2014.

A doua parte a tezei ne oferă bazele teoretice pentru a interpreta mecanismul premiilor literare, pentru că limitele difuze ale conceptelor literare și socio-literare cer o definire a acestora și o contextualizare. Concepte precum: „valoare literară”, „recunoaștere literară”, „succes literar” și presiune mediatică” pot ridica probleme și interpretări diverse îngreunându-ne demersul de a opera cu ele. Alegându-ne perspectiva, încercăm să fluidizăm procesul și să facem cercetarea comprehensibilă și susceptibilă aplicării în mod deductibil.

Teoriile receptării literare, care s-au dezvoltat în Franța începând cu anii șaptezeci, au acordat un loc central cititorului. Această perspectivă este mai degrabă fenomenologică, implicând și aspecte semiotice, fapt ce pune accentul pe producerea de sens. Wolfgang Iser afirmă că „textul nu există fără actul de constituire al conștiinței ce-l primește.”¹

Iser vorbește despre lectorul implicit, care nu este o persoană reală, ci o entitate abstractă, care există fără îndoială în conștiința fiecărui autor. El „încorporează ansamblul orientărilor

---

¹ Wolfgang Iser, *L'acte de lecture-théorie de l'effet esthétique*, traduction en français, Bruxelles, Mardaga, 1995, p.49.

interne în textele de ficțiune, pentru ca mesajul să fie primit. Prin urmare, lectorul implicit nu este ancorat într-un strat empiric. El se înscrie în textul însuși.”² De fapt, fiecare text imaginează un lector căruia îi atribuie un rol și pornind de la acest rol, putem vorbi despre lector implicit.

Reflecțiile lui Paul Ricœur au în vedere cele trei instanțe implicate în receptare, adică autorul, textul și cititorul au favorizat apariția unei perspective mai complexe în ceea ce privește receptarea literară. În accepțiune sa, literatura este o formă de comunicare și opera este un discurs. Perspectiva sa e fondată pe faptul că percepe literatura în legătură cu alte discipline precum semiotica, semantica, filosofia, psihologia, poetica și hermeneutica. Modelul său a reînnoit modul de abordare al comunicării literare. Cercetarea noastră se constituie de asemenea pe implicațiile disciplinelor adiacente, a instanțelor implicate în procesul receptării, sub influența mecanismelor de recunoaștere literară.

Umberto Eco introduce conceptul de lector model, în schema receptării. Teoreticianul consideră că textul cere cooperarea unui lector, altul decât cel izolat într-un context istoric și definește acest context ca fiind „ansamblul condițiilor de succes și fericire, stabilite textual, care trebuie satisfăcute pentru ca un text să fie actualizat deplin în conținutul său potential.”³

Trebuie să admitem faptul că literatura are limitele sale de interpretare teoretică. Conceptul însuși pune probleme căci se pretează la o multitudine de interpretări, în funcție de contextul de utilizare. Studiul literaturii presupune un cadru teoretic, date concrete de analiză critică și un context diacronic și sociologic. Acest tip de studiu va opera o selecție a materiei disponibile, în funcție de sistemul de criterii stabilit, printre care valoarea literară a textului. Dar această valoare literară este ea obiectivă ? Calitatea literară a unui text poate fi apreciată în funcție de parametri obiectivi ? Cititorul poate ierarhiza, organiza, efectua alegeri în funcție de calitatea și rolul său, pentru a emite remarci mai mult sau mai puțin avizate, în urma unei reacții impresioniste sau nu, la frontiera domeniilor literar și non-literar, unde acesta descoperă valoarea estetică. Receptarea literară are propriile sale limite, dar literatura există, este consumată, vândută, studiată. Ea ocupă spațiu în bibliotecile noastre, în viața noastră, ne traversează spiritele, ocupând statistici, presupunând timp și instituții specializate

---

² *Ibidem*, p.60.

³ Umberto Eco, *Lector in Fabula*, Paris, Grasset, 1985, p.80.

De menționat este faptul că trecerea individului de la lectura orală și colectivă la lectura individuală și silențioasă a avut, fără îndoială, un efect major în ceea ce privește raporturile sale la nivel mental cu lectura. În plus, raporturile cu textul scris au devenit mai profunde, în urma acestei treceri, favorizând o nouă ierarhie de raportare la sens, adică o legătură mai puternică între cititor și text. În zilele noastre, această lectură scripturală este în competiție cu imaginea vizuală, dar își păstrează caracterul specific și rezistă pentru că de fapt, aceste raporturi sunt legate și definesc societatea.

Hans Robert Jauss caută să revalorizeze istoria literaturii în lucrările sale, istorie ce pare să-și piardă din ce în ce mai mult valoarea, în zilele noastre. Ignorând valoarea istorică a unui text literar, ignorăm și valoarea sa estetică. Când textul literar își pierde coerența și coeziunea în structura mai amplă care are puterea de a-l delimita și de a-l defini, discursul își pierde finalitatea.

Este motivul pentru care, „literatura, ca și înălțuire de evenimente, nu se constituie decât în momentul în care devine obiect al experienței literare a contemporanilor și a posterității- cititori, critici și autori, după propriul orizont de așteptare.”⁴

Această teorie a receptării oferă cititorului un rol activ și definește specificitatea relației care se constituie între individ și obiect artistic, într-un anumit context. Întâlnirea cu cititorul, este o experiență unică de acest fel. Dincolo de experiența total subiectivă, impusă de relația directă cititor-text, cititorul aduce cu sine un plan social și crează, în final, podul ce face trecerea de la producere la receptare, de la literatură la sociologie, prin interpretarea sa proprie. Găsim în text elemente interioare, presupuse de specificitatea culturală a spațiului unde opera a fost produsă și elemente exterioare, care depind de dispoziție, de cunoștințele literare pre-existente și de mediul socio-cultural al cititorului. Această perspectivă sociologică, cu dubla sa valoare, se fondează pe argumente teoretice foarte puternice, fapt ce justifică conexiunea logică literatură- sociologie și teoriile care au abordat această problemă.

În plus, Iser concepe cei doi participanți la act, ca având interese tematice, preocupări, aptitudini și valori comune, la care adăugăm experiențele de viață și lecturile anterioare, pentru a crea două sfere ce nu sunt suprapuse, pentru inteligibilitatea actului receptării, dar au puncte

---

⁴ Hans Robert Jauss, *Pour une esthétique de la réception*, traduit de l'allemand par Claude Maillard, préface de Jean Starobinski, Paris, Gallimard, 1978 p.53.

comune, pentru ca experiența lecturii să se fondeze pe o bază comună ce se lărgeste către diversificare.

Sociologia literaturii își găsește rădăcinile în teoriile receptării literare și marchează necesitatea de a avea o perspectivă mai amplă asupra literaturii. Nu putem discuta de artă sau de operă literară, fără a le corela cu societatea. Să imaginezi o societate fără artă înseamnă să creezi un univers fără sens. Efortul de a desocializa arta sau obiectul de artă-opera unui scriitor de exemplu, ar însemna să privezi limbajul de sens și să-l transformi într-un monolog izolat și individualizat. Conștiința artistică concepe o societate care se manifestă ca o conștiință privilegiată și este pregătită să primească obiectul artistic cvasi-simbolic.

Barthes consideră că există o conexiune profundă între aspectul istoric și literatură, fapt ce permite accesarea unor informații subiacente provenite din text. Elemente specifice caracterizează și ghidează descoperirea oricărui univers literar. Ca și deținător și creator de simboluri, scriitorul își oferă libertatea de a construi un fenomen literar, asociat semnificațiilor socio-istorice ale contextului producerii, dar în același timp, dincolo de decalajul artistic utilizat de scriitor și de alegerea simbolurilor cu care operează acesta, se desfășoară un alt proces literar recognoscibil în spiritul cititorului.

Reflecțiile cu privire la receptarea literară împrumută din domeniul sociologic unele instrumente de lucru. Receptarea literară implică, bineînțeles, scriitori și cititori în jurul unui text. În 1958, Robert Escarpit, caută să afirme necesitatea unei sociologii a literaturii, oferindu-i caracteristicile unei științe autonome. El își fondează argumentele pe aspectele diacronice și sincronice, caracteristice fiecărei opere literare și importanța de a regândi rapoartele acesteia cu lumea exterioară.

Noile orientări și schimbările intervenite în studiul societății au determinat apariția interferențelor și substituirilor ce au apropiat interpretarea operei din punct de vedere sociologic, de metodele de investigare proprii sociologiei. Totuși, nu putem confunda instrumentele, metodologia sau terminologia. Trebuie să individualizăm procesul și să-i atribuim caracteristici proprii, pentru a evita confuzia și periclitarea obiectivelor unei științe care se dezvoltă din ce în ce mai mult, în domeniul cercetării literare.

Câmpul literar a devenit un spațiu situat între determinanții externi ai producerii literare, unde relațiile între agenți și instituții se dezvoltă ca o rețea. Luăm în considerare mai ales acest tip de relație, care este nodul principal al cercetării noastre. Aceste instituții beneficiază de un capital economic, cultural și social care nu este egal distribuit. Pierre Bourdieu clasifică aceste tipuri de capital : economic, format din mijloace de producere a bunurilor economice, cultural, format din ansamblul calificărilor intelectuale produse de sistemul școlar și familial și social, vizând ansamblul relațiilor sociale ale individului.⁵

Succesul literar, vizibil în statistici și adesea asociat cu best-sellerul. Favorizat de atribuirea premiului, acest succes forțează o comparare între autori și pe o scară de valori, unde punctele cheie sunt elemente de referință pe scena literară, elemente considerate obiective și justificabile pentru emularea autorului, a operei sale, un fel de canon literar. Ceea ce nu este mereu evident este faptul că pe lângă aceste elemente obiective, există și multă subiectivitate și interese colaterale, reperabile în analiza cazurilor particulare ale scriitorilor premiați.

Ultima parte propune studiul de caz ca o necesitate și analiza contextului literar, al vieții și al operei câtorva scriitori reprezentativi, ca o manieră eficientă de a ne susține ipotezele cu privire la premiile literare și în același timp de a demonta asocierea ideilor preconceptuate cu recunoașterea literară. Scopul acestei secvențe finale nu este de a destabiliza echilibrul dintre recunoaștere literară și valoare literară, ci de a face raportul dintre cele două concepte ușor de urmărit, trecând de la un caz particular la un altul. Observarea impactului socio-literar și a noii condiții a scriitorului, într-o lume literară industrializată, creează această zonă intermediară de conexiune, unde conceptele anterior menționate operează.

Statutul scriitorului, în contextul premiilor literare, suferă o mutație, justificată de noul context al societății literare, difuzarea masivă, maniera de a fi perceput de public. Destinul autorului poate fi schimbat de atribuirea unui premiu. Celebritatea literară apasă greu pe umerii scriitorului, care este mereu în căutarea unei modalități de a depăși, ca prestigiu, titlul deja premiat.

---

⁵ Cf. Bourdieu Pierre, « Le champ littéraire », in *Actes de la recherche en sciences sociales*, Vol. 89, septembre 1991, p.6.

Pentru a avea o viziune mai amplă, trebuie să luăm în considerare cazurile particulare ale acestui fenomen literar, printre care enumerăm: refuzul premiului, distincții literare multiple, aceeași distincție atribuită de două ori etc. În urma acestei decizii de a analiza specificitatea cazurilor și de a pune în evidență întregul parcurs al scriitorului, până la atribuirea premiului și după, am acordat un loc privilegiat studiului de caz.

Concluzia cercetării noastre nu poate fi decât o deschidere către cercetări ulterioare și abordarea noastră, o alegere particulară de a trata subiectul cu argumente pro și contra. Interesul nu este numai acela de a aprecia impactul fenomenului, ci și de a accede la o zonă destul de volatilă, analizând un fenomen atât de specific francez, o manifestare unică a unei culturi și civilizații, în raport cu literatura.

***Cuvinte-cheie:** premiu literar, succes literar, valoare literară, autor canonic, mecanism de recunoaștere literară și sociocritică literară.*